יום טוב פרק רביעי ראש השנה לד.

מסורת הש"ס

1) שאין תלמוד לומר וכחדש השביעי. דהא כתב לן בכמה מקומות דיום הכפורים בחדש השביעי הוא והכא יו"ל כתיב: והעברת. פשוטה משמע העברת קול אחד: ביו"כ תעבירו. הרי העברה תחילה וסוף ותרועה כתיבא בינתים: ומנין תלת שלש שלש. מנין דהנך פשוטה לפניה ולאחריה ותרועה באמצע עבדינן תלתא זימני למלכיות תלתא ולזכרונות תלתא ולשופרות תלתא: פ"ל. תרועה תלתא זימני לכל אחת פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה: ומנין ליתן אם תאמר של זה כזה כו'. לפי שתלת תרועות הללו לא נאמרו במקום אחד שהשתים נאמרו בחלש השנה והאחת ביובל מנין ליתן האמורות בחלש השנה ביובל וליתן האמורה ביובל בר"ה שיהו כאן וכאן שלש: שביעי שביעי לג"ש. נאמר בר"ה בחדש השביעי ונאמר ביובל והעברת שופר תרועה בחדש השביעי: ופנא מעיקרא אייפי בהיקישא. ללמוד זה מזה מניין שבשופר ופשוטה לפניה ולאחריה גמר ר"ה מיובל בהיקישא דאין ת"ל בחדש השביעי אלא להקיש כל תרועות של חדש השביעי שיהו שוות: ולסוף גמר בג"ש. ליתן האמור של זה כזה הא גמי מיתי בהיקישא דאי כדכתיבן שיהו שתים בר"ה ואחת ביובל אין תרועות של חדש השביעי שוות: ה"ק אי לאו ג"ש. אי לא נאמרה ג"ש זו למשה מסיני לדונה הייתי מביא הכל בהיקישא 2 כלומר מעצמו: והאי פנא מייתי לה ממדבר. שתהא פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה: תקיעה בפני עצמה כו'. אלא מימא חדא היא והכי קאמר היו מוקעין תרועה אלא ה"ק ותקעתם תקיעה ואחריה הריעו תרועה: אי אינו אלא. אחת היא והכי קאמר היו מוקעין תרועה: כשהוא אומר ותקעו ולא תריעו. מכלל דכתיבא תתקעו ותריעו קאמר ותרועה לא קרי לה תקיעה הרי על כרחך תקיעה בפני עצמה כו':

2) שאין ת"ל בחדש השביעי ומה ת"ל בחדש השביעי שיהו כל תרועות החדש השביעי זה כזה ומנין לשלש של שלש ת"ל 1 והעברת שופר תרועה 2 שבתון זכרון תרועה 3 יום תרועה יהיה לכם ומנין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה ת"ל שביעי שביעי לגזירה שוה הא כיצד שלש שהן תשע שיעור תקיעה כתרועה שיעור תרועה כשלשה שברים האי תנא מעיקרא מייתי לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה הכי קאמר 4 אי לאו גזירה שוה הוה מייתינא לה בהיקישא השתא דאתיא גזירה שוה היקישא לא צריך והאי תנא מייתי לה בג"ש ממדבר דתניא 4 ותקעתם תרועה תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה אתה אומר 5 תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא כשהוא אומר 5 ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו הוי אומר תקיעה בפני עצמה ותרועה בפני עצמה ומנין שפשוטה לפניה ת"ל ותקעתם תרועה ומנין שפשוטה לאחריה ת"ל תרועה יתקעו ר' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי הוא אומר 6 ותקעתם תרועה שנית שאין ת"ל שנית ומה ת"ל שנית זה בנה אב שכל מקום שנאמר תרועה תהא תקיעה שניה לה אין לי אלא במדבר בר"ה מנין ת"ל תרועה תרועה לגזירה שוה ושלש תרועות נאמרו בר"ה שבתון זכרון תרועה יום תרועה והעברת שופר תרועה ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מצינו למדין שלש תרועות ושש תקיעות נאמרו בר"ה שתים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה והעברת שופר תרועה מדברי תורה יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אחת מד"ת ושתים מדברי סופרים והעברת שופר תרועה מד"ת שבתון זכרון תרועה יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא מיבעי לן 7 ביום ולא בלילה ואידך ביום ולא בלילה מנא ליה נפקא ליה מביום הכפורים אי 8 (ביום) הכפורים יליף נגמור נמי מיניה לפשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והעברת תעבירו לא משמע להו אלא מאי דרשי בהו והעברת כדרב מתנא דאמר 9 רב מתנא והעברת דרך העברתו תעבירו דקאמר רחמנא נעבריה ביד ואידך דרב מתנא מדשני (6) בדיבוריה תעבירו ביד לא מצית אמרת דגמר עברה עברה ממשה כתיב הכא והעברת שופר תרועה וכתיב התם 7 ויצו משה ויעבירו קול במחנה מה להלן בקול אף כאן בקול ולהאי תנא דמייתי לה ממדבר אי מה להלן חצוצרות אף כאן חצוצרות ת"ל 8 תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו 9 אי זהו חג שהחדש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וקאמר רחמנא שופר 2 אתקין רבי אבהו בקסרי תקיעה שלשה שברים תרועה תקיעה מה נפשך אי ילולי ליל לעביד תקיעה תרועה ותקיעה ואי גנוחי גנח לעביד תקיעה שלשה שברים ותקיעה מספקא ליה אי גנוחי גנח אי ילולי ליל מתקיף לה רב עוירא ודלמא ילולי הוה וקא מפסיק שלשה שברים בין תרועה לתקיעה דהדר עביד תקיעה תרועה ותקיעה מתקיף לה רבינא ודלמא גנוחי הוה וקא מפסקא תרועה בין שברים לתקיעה דהדר עביד תש"ת אלא רבי אבהו מאי אתקין אי גנוחי גנח הא עבדיה אי ילולי ליל הא עבדיה מספקא ליה דלמא גנח וליל אי הכי ליעבד נמי איפכא תקיעה תרועה שלשה שברים ותקיעה דלמא ליל וגנח סתמא דמילתא כי מתרע באיניש מילתא בריש גנח והדר ליל: תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים: אמר רבי יוחנן שמע

אתשע

תלמוד לומר ותקעתם. והדר תרועה: שאין ת"ל שנים. שכבר אמר ותקעתם תרועה ונפק מחנה פלוני כי הדר אמר ותקעתם תרועה ונפק מחנה פלוני פשוטה דשנית היא: הכא תקיעה שניה לה. והכי קאמר ותקעתם תקיעה שנית לתרועה: ס"ג ושלש תרועות נאמרו בר"ה שבתון זכרון תרועה והעברת שופר תרועה יום תרועה יהיה לכם ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מצינו למדין לר"ה שלש תרועות ושש תקיעות שתים מדברי תורה ואחת מדברי סופרים והעברת שופר תרועה שבתון זכרון תרועה מד"ת שבתון זכרון תרועה יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא וכו'. שבתון זכרון תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא וכו'. שתים מד"ת. תרי קראי דרוש למיינא כדקתני וחזיל והעברת שופר תרועה שבתון זכרון תרועה מד"ת כלומר מכאן נלמוד שתים יום תרועה יהיה לכם לא תדרשיה למיינא שהרי לתלמודו הוא בא מופנה לג"ש שדרש תרועה תרועה לג"ש אלא סופרים אמרוה כדי להשוות מלכיות וזכרונות ושופרות למקיעותיהן: רבי שמואל בר נחמני אומר כו' מאי לתלמודו הוא בא. בשלמא חד לג"ש אידך למאי: לא משמע ליה. למדרש מיניה פשוטה לפניה 3): דרך העברתו. למעוטי הפכו ותקע כו כלאמרן (לעיל דף מ:): נעבריה ביד. ואי לאו דהדר כתביה לא הוה משמעינן מעבירו לשון תקיעה: מספקא ליה. ועבד תרוייהו: ודלמא גנוחי הוא. ואין לך לעשות תרועות יכנות וקא מספקא תרועה בין שברים לפשוטה שלאחריה: ודלמא ילולי היא. ואין לנו שברים וקא מספקי שברים דקסר"ק דל' אכהו בין תקיעה לאשונה לתרועה ואין כאן פשוטה לפניה: כרישא גנוחי גנח. גניחות אלוכות קומפלייני"א בלע"ז: והדר מילול. לילילי"ל בלע"ז:

תשע

נעבריה ביד. פירוש שיאמצו בידו ויתקע ולא שיעימנו על גבי שוס דכר ויתקע ופירוש הקונטרס עיקר:

מתשעה

עין משפט נר מצוה

נז א טוש"ע ח"ח סי' תקפח סעיף ח:
נח ב מיי' פ"ג מהל' שופר הל' כ טוש"ע ח"ח סי' תקל סעיף כ:

הגהות הב"ח

(ח) גמ' ואיתן דרב מתנא מדשני קרא כדיוניה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ה"ק אי לאו נזירה שוה בר' בלומר מעצמו. עיין פוסק דף לא ע"א רש"י ד"ה לא מקשינן וכ"ש:

לעזי רש"י

קומפלייני"א (קומפלייני"ן). קולות עצובים. ריצידי"ר. לילל (צלילים קצרים).

רבינו חננאל

ולא נתברר הדבר כדברי אחד מהן, יהיו כל ישראל כולן עושין זה וזה, דבריר להו דתרוייהו תרועה היא. ונהגו העם לעשות תשר"ת תר"ת תש"ת שלש פעמים. וכא ר' אבהו ומצא עיירות תוקעין תש"ת ואחרים (היו תוקעין תר"ת), ואע"פ שגם שלשה שברים תרועה היא. ואחרים היו תוקעין תשר"ת. ודומה שמשום ספק עשו כך, שהיו אומרים אם התש"ת הוא האמת. הרי הפסיק בין התש"ת השני, התר"ת והתש"ת. ותיקן שיהו עושין תשר"ת תשר"ת תשר"ת, וכן תר"ת תר"ת תר"ת, וכן תש"ת תש"ת תש"ת. ואמר איזה מהן וראי עשינוהו בלי הפסקה ביניהן ואע"פ שכולם תרועה הם, השלים ביניהם שיהו הכל נוהגין מנהג אחד ולא היראה חלוקה, ואמר להן מכל מקום נמצאו תקיעות זו אחר זו בלי הפסק ביניהיים. ולפיכך נהגו הכל כמנהג הזה לתקוע מיושב כמו שתיקן ר' אבהו, ועליהן מברך התוקע ברכת התקיעה. ואע"פ שאינו על סדר הברכות, וצבור צריכין לתקוע על סדר הברכות, מיהו ברכות אינן מעכבות אותן התקיעות. ומפני שכבר יצאו הציבור ידי חובה, לפיכך נהגו לתקוע במלכיות תשר"ת, בזכרונות תר"ת ובשופרות תש"ת, להודיע שהכל אחד הן, והכל יצאו ידי חובה ולא נשאר בדבר ספק. והא דאמר ר' יוחנן שמע

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com